

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 25 augustus 2015

Onderwerp: Begroting 2016

Bijlagen: 2
Begroting 2016 - 2019
Productenraming

1. Inleiding

Voor u ligt de begroting en meerjarenraming 2016 – 2019. In deze voordracht vatten wij de belangrijkste aspecten van de begroting samen. In het bijgevoegde ontwerpbesluit vragen wij u de begroting vast te stellen.

Motie Kaderbrief 2016 (M19/2015)

In deze begroting zijn uw besluiten verwerkt met betrekking tot de kaderbrief 2016. Daarnaast is op basis van motie 19/2015 het coalitieakkoord "Ruimte voor groei" financieel in deze begroting verwerkt.

Uitvoeringsprogramma coalitieakkoord (PS Voordracht 33)

In besluit 3 van voordracht 33 van 26 mei 2015 hebben uw Staten besloten GS op te dragen "om op 1 oktober a.s. of zoveel eerder als mogelijk na het verschijnen van het collegeprogramma, het collegeprogramma uit te werken in een vierjarig uitvoeringsprogramma" en het uitvoeringsprogramma aan PS toe te zenden. Op het moment van schrijven wordt het uitvoeringsprogramma uitgewerkt en het zal naar verwachting tijdig gereed zijn zodat uw Staten het kunnen betrekken bij de besprekingen over deze begroting.

Motie Natuur is Kapitaal (M53/2014)

Op 22 januari 2015 is in de commissie Ruimte en Milieu de brief van GS besproken, waarin we hebben toegezegd op welke wijze uitvoering gegeven zal worden aan de motie "Natuur is kapitaal". Een van de onderdelen in deze brief is het opnemen van "Groen" als apart programma in de begroting. In deze begroting is daarom dit nieuwe programma "Groen" opgenomen. In de brief geven wij daarnaast aan dat we de suggesties van de auditcommissie van uw Staten voor de verbetering van de bruikbaarheid van de begroting bij de opzet van het nieuwe programma Groen zullen betrekken. Daarbij werd onder andere een vergroting van het inzicht in reserves en investeringen gevraagd. Om hieraan gevolg te kunnen geven, is het nieuwe programma "Groen" bij wijze van pilot wat anders ingedeeld dan de andere programma's. Daarbij is geprobeerd binnen de filosofie van het format ruimte te maken voor nieuwe ideeën en extra informatie. De doelenboom is gebleven. De budgettabellen zijn ook gebleven, maar hebben een iets gewijzigde indeling gekregen en de output is meerjarig geformuleerd. Daarnaast is meer informatie

opgenomen over de bij het programma Groen betrokken reserves. Wij verwachten daarmee de inzichtelijkheid en toegankelijkheid voor uw Staten te hebben verbeterd. Uw mening daarover nemen wij mee in toekomstige begrotings- en verantwoordingsdocumenten.

Bestuurlijke inleiding

Voor het eerst bij de jaarstukken 2014 is een bestuurlijke inleiding toegevoegd. Ook in deze begroting is deze opgenomen.

Webversie van de begroting

In lijn met de intentie van PS om digitaler te werken, hebben wij een webversie van de begroting ontwikkeld waarin alle informatie, die ook in de boekversie/PDF is te vinden, op een voor diverse digitale media toegankelijke wijze wordt ontsloten. Deze versie is te vinden op <http://begroting.noord-holland.nl> Met deze verbeteringen geven wij vorm aan het versterken van de planning en control-cyclus. Wij hopen dat de aangebrachte vernieuwingen behulpzaam zullen zijn voor uw kaderstellende rol. Wij kijken uit naar een vruchtbaar debat tijdens de algemene beschouwingen over de begroting 2016.

2. Begroting in één oogopslag

Saldo van baten en lasten per programma

Bedragen * €1.000	2016	2017	2018	2019
min is voordelig				
Openbaar Bestuur	34.673	35.216	34.437	33.395
Bereikbaarheid	238.199	229.639	256.357	232.830
Water	11.721	10.696	10.688	10.472
Milieu	20.062	20.068	19.114	18.810
Ruimte	27.676	20.292	18.222	16.082
Groen	93.959	66.307	51.379	42.335
Cultuur en Welzijn	23.020	17.017	17.054	16.665
Financiën	-401.971	-385.194	-378.662	-379.483
Totaal saldo van baten en lasten	47.339	14.041	28.588	-8.895

Het saldo van baten en lasten is het saldo van de begroting voordat de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves worden gedaan. In 2016 is dit saldo € 47,3 miljoen nadelig. Dit komt omdat de provincie een investerende provincie is. Wij onttrekken jaarlijks meer aan onze reserves dan wij er in storten, om daarmee onze doelen te bereiken. Het totale begrotingsresultaat van de provincie is door de onttrekkingen aan de daarvoor bedoelde bestemmingsreserves in alle 4 de begrotingsjaren € 0.

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen * € 1.000, min is voordelig	2016	2017	2018	2019
Onttrekkingen	-202.430	-151.172	-163.538	-131.759
Stortingen	155.091	137.132	134.950	140.654
Totaal mutaties reserves	-47.339	-14.041	-28.588	8.895
Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	0	0	0	0

Structureel en reëel evenwicht

Onze toezichthouder, het ministerie van BZK, geeft in de jaarlijkse brief "Aandachtspunten voor de begroting" van 1 mei 2015 aan, dat de begroting sluitend moet zijn en een structureel en reëel evenwicht moet kennen. Een sluitende begroting is bereikt, doordat het begrotingssaldo in alle begrotingsjaren € 0 is.

Structureel evenwicht

Een structureel evenwicht wordt bereikt, als structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Om dit evenwicht te bepalen, wordt van alle posten in de begroting beoordeeld of deze incidenteel of structureel zijn.

Incidentele posten zijn posten die ofwel 3 jaar of minder in de begroting zijn opgenomen, ofwel een duidelijk tijdelijk karakter hebben (bijvoorbeeld gekoppeld aan het 4-jarige coalitieakkoord). Ook lasten die gedekt worden uit bestemmingsreserves zijn in principe incidenteel.

In onderstaande tabel is deze indeling opgenomen. Hieraan is te zien dat de structurele component van de begroting een positief resultaat kent van € 37,2 miljoen in 2016, € 33,7 in 2017, € 32,2 in 2018 en € 36,2 in 2019. Daarmee is de begroting structureel in evenwicht. In tabel 5.2.4 van de begroting worden deze bedragen nader gespecificeerd en in de paragraaf financiering is het verplichte kengetal opgenomen.

Bedragen * € 1.000, min is voordelig	2016	2017	2018	2019
Incidenteel				
Baten	-5.871	-1.972	0	0
Lasten	211.566	157.481	166.999	135.927
Saldo van baten en lasten	205.695	155.509	166.999	135.927
Onttrekkingen	-199.956	-149.373	-161.450	-130.188
Stortingen	31.472	27.608	26.745	30.513
Saldo mutaties reserves	-168.484	-121.765	-134.705	-99.675
Totaalsaldo incidentele onderdelen	37.210	33.745	32.294	36.252
Structureel				
Baten	-481.953	-429.603	-415.688	-415.394
Lasten	323.597	288.134	277.277	270.571
Saldo van baten en lasten	-158.356	-141.469	-138.411	-144.823
Onttrekkingen	-2.474	-1.799	-2.088	-1.571
Stortingen	123.620	109.524	108.205	110.141
Saldo mutaties reserves	121.145	107.724	106.117	108.570
Totaal structureel begrotingsresultaat	-37.210	-33.745	-32.294	-36.252
Totaal begrotingsresultaat	0	0	0	0

De structurele baten van de provincie bestaan voornamelijk uit de provinciefondsuitkering en de motorrijtuigenbelasting

Bedragen * € 1.000	2016	2017	2018	2019
Uitkering uit het Provinciefonds *	-198.028	-180.443	-174.047	-176.305
Motorrijtuigenbelasting	-190.000	-190.000	-190.000	-190.000

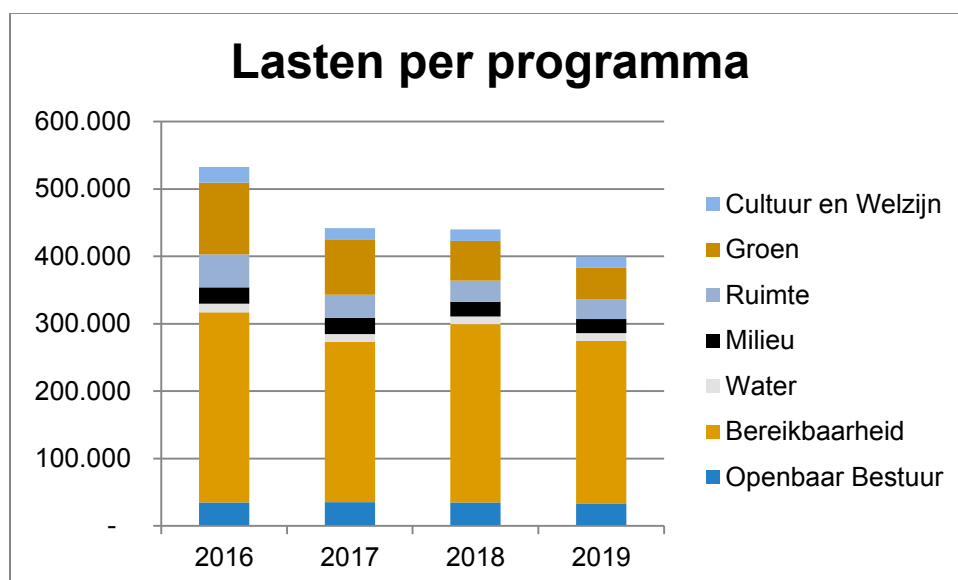
* Het betreft hier de totale uitkering inclusief de decentralisatie-uitkeringen en de voormalige BDU-uitkering. Bij programma 8 worden deze posten nader toegelicht.

Reëel evenwicht

Naast de getalsmatige beoordeling kijkt de toezichthouder naar de realiteit van de begrotingscijfers. Bijzondere aandachtspunten daarbij zijn de paragrafen kapitaalgoederen en risicomanagement en de eventuele stelposten. Aan de hand van de paragraaf kapitaalgoederen wordt beoordeeld of in de begroting voldoende aandacht is besteed aan het op peil houden van de kwaliteit van de kapitaalgoederen zoals de provinciale wegen en gebouwen.

Omdat bij de provincie Noord-Holland het PMO (Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud) tegelijkertijd aan uw Staten wordt voorgelegd met de begroting, is inzicht hierin goed gewaarborgd. Daarnaast is de risicoparagraaf van belang waarmee wordt bepaald of de provincie in staat is eventuele tot uiting komende risico's op te vangen. Wanneer tenslotte de begroting sluitend zou zijn gemaakt met bezuinigingsstelposten, moet daar een concreet plan voor bestaan om deze in te vullen. De provincie heeft alle taakstellingen van de afgelopen jaren ingevuld en er zijn op dit moment geen bezuinigingstaakstellingen in de begroting meer opgenomen.

Programmabudgetten

In deze grafiek ziet u de totale lasten en de verdeling daarvan over de programma's.

3. Overzicht financiële ontwikkelingen ten opzichte van de begroting 2015

Totaaloverzicht mutaties begroting 2016 - 2019

Het totale begrotingssaldo na de verwerking van alle mutaties is meerjarig € 0. Hierbij zijn de budgetten voor nieuw beleid zoals opgenomen in het coalitieakkoord over de jaren verdeeld.

Bedragen * € 1.000	2016	2017	2018	2019
Jaarschijven 2016 – 2018 in Begroting 2015	0	0	0	1.654
A. Financieel kader kaderbrief 2016 en coalitieakkoord	-31.064	-34.958	-23.899	-35.635
B. Nieuw beleid coalitieakkoord	31.260	33.053	22.058	33.510
C. Mutaties begroting 2016	-196	1.905	1.841	471
Totaal	0	0	0	0

A. Specificatie financieel kader conform kaderbrief 2016 inclusief financieel perspectief coalitieakkoord.

Bedragen * € 1.000	b2016	2017	2018	2019
Apparaatskosten	-3.655	-2.975	-983	-1.180
Bijstellen provinciale investeringsbudget Groen en Landelijk Gebied	-9.600	-12.000	-9.000	-9.000
Motorrijtuigenbelasting	-6.500	-8.300	-10.100	-10.100
Provinciefonds	1.171	650	-132	-2.200
Stelpost indexeringen	0	0	1.000	2.000
Vrijval Stelpost macro economische tegenvallers	-1.000	-500	-2.000	-2.000
Vrijval Stelpost nieuw college	-5.645	-13.300	-820	0
Dividenden	-4.580	-580	-580	-620
Actualisatie jaarschijven, onvermijdelijke ontwikkelingen en administratieve bijstellingen	-1.255	2.047	-1.284	-12.535
Totaal A (cf. fin. perspectief coalitieakkoord)	-31.064	-34.958	-23.899	-35.635

B. Nieuw beleid coalitieakkoord

In onderstaande tabel zijn de mutaties als gevolg van het coalitieakkoord opgenomen. Voor veel onderwerpen uit het coalitieakkoord zijn op dit moment de definitieve plannen nog niet rond. Zonodig zullen in komende begrotingen en begrotingswijzigingen verschuivingen aan uw Staten worden voorgelegd.

Verwerking coalitieakkoord		Concept- Zomer- nota 2015	Begroting 2016	MJR 2017	MJR 2018	MJR 2019	Totaal
1 Openbaar Bestuur	Bestuurskracht en burgerparticipatie: Actieve communicatie (participatie)	-	400	400	400	400	1.600
	Bestuurskracht en burgerparticipatie: Bestuurskracht	-	-	200	200	200	600
	Bestuurskracht en burgerparticipatie: Werkbudget PS-leden	54	24	20	2	20	120
	Sponsoring en evenementen	-	600	300	300	300	1.500
2 Bereikbaarheid	Fiets: Fietsimpuls (boven op beschikbare BDU)	2.256	992	851	89	813	5.002
	Investeren in infrastructuur: Verbeteren mobiliteit regio Noord-Holland-Zuid	12.707	5.587	4.795	504	4.582	28.175
	Openbaar vervoer: SolaRoad	-	730	1.000	1.000	1.000	3.730
	Investeren infrastructuur: PMI/PMO structureel	2.700	-	-	-	-	2.700
3 Water	Investeren infrastructuur: PMI/PMO structureel	-	3.200	4.364	4.364	4.364	16.291
	Kustversterking: cofinanciering dijkversterkingsprojecten: Meekoppelkansen	-	3.750	3.750	3.750	3.750	15.000

Verwerking coalitieakkoord		Concept- Zomer- nota 2015	Begroting 2016	MJR 2017	MJR 2018	MJR 2019	Totaal
	Markermeerdijken en overige dijkversterkingen						
	Waterrecreatie: ontwikkelen en cofinanciering;	1.805	794	681	72	651	4.002
*	Watervisie: 2016-2020	-	700	100	100	100	1.000
	Zwemwaterlocaties	-	50	50	-	-	100
4 Milieu	Duurzame energie: Breed onderzoek naar duurzame energie	-	200	200	200	100	700
	Duurzame energie: Servicepunt duurzame energie , Energy Board	-	700	700	700	700	2.800
5 Ruimte	Acquisitie internationale bedrijven	-	100	100	100	100	400
	Arbeidsmarkt: Kenniswerkplaats	-	100	-	-	-	100
	Arbeidsmarkt: Onderwijs en Arbeidsmarkt	203	597	541	236	426	2.003
	Arbeidsmarkt: Project luchtvaartcollege	-	100	-	-	-	100
	Arbeidsmarkt: Provinciaal werkambassadeur	-	200	200	-	-	400
	Bedrijven en kantoren: Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik op Bedrijventerreinen (HIRB)	-	-	3.500	3.500	3.500	10.500
	Digitale infrastructuur: Onderzoek naar digitale ontsluiting NH : Glasvezel	50	250	300	-	-	600
	Duurzaam Innovatiefonds	4.512	1.984	1.702	179	1.627	10.004
	Duurzaamheid en streekproducten: Financiële regeling voor de verduurzaming van de land- en tuinbouw.	-	300	300	300	300	1.200
	MKB innovatiefonds	3.609	1.587	1.362	143	1.302	8.003
	Water als Economische Drager, incl. vervoer over water, eigen projecten	-	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
	Ontwikkelen en investeren in havencomplexen	3.609	1.937	1.712	493	1.652	9.403
*	Recreatief vervoer over water	-	670	900	900	900	3.370
6 Groen	Inrichting en beheer natuurgebieden: Beheervergoeding SNL Bijzondere versnipperde gebieden en vaartoeslag voor landbouwers	-	565	65	65	65	760
	Inrichting en beheer natuurgebieden: Vrijwilligersbijdrage terreinbeheerders in het	-	-	600	600	600	1.800

Verwerking coalitieakkoord		Concept- Begroting MJR 2017 MJR 2018 MJR 2019	Totaal			
		Zomer- nota 2015	2016			
landelijk gebied						
	Recreatie en Toerisme: Groene Hart	-	60	60	60	240
	Recreatieschappen: Bijdrage recreatieschappen	-	443	491	539	2.062
	Waddengebied: Cofinanciering Waddenfonds	-	1.000	1.000	1.000	4.000
7	Cultuur en Welzijn	650	250	250	250	1.650
	Cultuurhistorie: Programma regionale beeldverhalen	-	-	100	100	300
	Erfgoed en Archeologie: Onderwaterarcheologie:	-	150	150	150	600
	Leefbaarheid kleine kernen: samenwerken vereniging kleine kernen en dorpshuizen	-	60	60	60	240
	Probiblio: onderzoek naar wettelijke taken	50	-	-	-	50
	Recreatie en Toerisme: Sportservice	-	120	120	120	480
8	Financiën	1.805	794	681	72	4.002
	Reserve: Cultuurhistorie: herbestemmingsimpuls cultureel erfgoed; Oprichting fonds impuls waardevolle herbestemming cultureel erfgoed					
	Duurzame energie: Servicepunt duurzame energie, Energy Board 1 fte voor 4 jaar	-	100	100	100	400
	Reserve AP2010: Energiebesparing: Verduurzaming van bestaande woningvoorraad	6.274	1.166	348	412	10.181
Totaal Coalitieakkoord		40.285	31.260	33.053	22.058	160.166

* Deze posten zijn in de financiële tabellen in het boekwerk nog (deels) opgenomen onder programma 8, financiën, zie toelichting aldaar, omdat ten tijde van het maken van de programma's nog niet definitief was bepaald, welk programma leidend zou zijn voor de uitvoering.

C. Mutaties begroting en meerjarenraming 2016 – 2019 na coalitieakkoord

Voor het opstellen van de begroting zijn de meest recente ontwikkelingen in kaart gebracht en verwerkt. Deze zijn hieronder samengevat en toegelicht.

Programma	Bedragen * € 1.000	2016	2017	2018	2019
Openbaar Bestuur	a) Wijziging provinciewet: Invoering verticale zorgplicht i.h.k.v. de integriteitsbewaking	100	100	100	100
Mobiliteit	b) Actualisatie PMI en PMO 2016	-956	-1.549	-1.417	-1.263
Milieu	c) Saldo van aframing extra budget WABO vanaf 2016 en extra bijdrage aan omgevingsdiensten in verband met overdracht van plustaken op het gebied van vergunning, toezicht en handhaving.	228	537	490	490
Groen	d) Voortzetting bijdrage aan Nationale Parken van Zuid-Kennemerland en Texel	258	258	258	258
Cultuur en Welzijn	e) Huis van Hilde en Mercurius	-108	-118	-118	-118
Financiën	f) Bijstelling stelpost afrekeningsverschillen op basis van prognose	-1.566	-1.566	-1.566	-1.566
	g) Provinciefonds	895	2.540	2.252	1.820
	h) Rente	1.589	1.565	1.824	732
	i) Stelpost indexeringen	65	-0	-0	-0
	j) Administratieve correctie vrijval reserve	-839			
Diverse	k) Diverse kleinere en administratieve bijstellingen	138	138	18	18
		-196	1.905	1.841	471

a) *Wijziging provinciewet: Invoering verticale zorgplicht i.h.k.v. de integriteitsbewaking*

Het gaat om de uitvoering van [Wetsvoorstel nr. 33691](#). Met dit wetsvoorstel wordt o.a. uitvoering gegeven aan de motie-Heijnen/Schouw, waarin de regering wordt gevraagd om een wetswijziging voor te bereiden die voorziet in de rol van commissarissen van de Koning bij integriteitshandhaving.

b) *Actualisatie PMI en PMO 2016*

Met deze mutatie wordt de aansluiting gemaakt met het door PS vast te stellen PMI en PMO 2016 – 2019.

c) *Opdrachten en bijdragen omgevingsdiensten en extra bijdrage aan omgevingsdiensten in verband met overdracht van plustaken op het gebied van vergunning, toezicht en handhaving en*

Het geraamde extra budget voor WABO-decentralisatie is vanaf 2016 niet nodig, daarentegen is wel extra budget nodig voor de uitvoering van de VTH-plustaken.

d) *Voortzetting bijdrage aan Nationale Parken van Zuid-Kennemerland en Texel*

Bij de meerjarenbegroting 2013 hebben PS voor drie jaar budget beschikbaar gesteld voor de Nationale Parken van Zuid-Kennemerland en Texel.

De Agenda Groen beschrijft het belang van ondersteuning van de twee Nationale Parken door de provincie. De financiële tabel in de agenda Groen liep tot 2016. Zoals blijkt uit de tekst werd bedoeld op een structurele jaarlijkse bijdrage. Echter de financiële meerjarenraming voor de Parken, die eindigt in 2015, is niet afgestemd op de beoogde structurele bijdrage aan de Parken. Met deze mutatie wordt het budget structureel in de begroting opgenomen.

e) Huis van Hilde en Mercurius

Het voormalige archeologisch depot -Mercurius- wordt verkocht. Het Huis van Hilde is gereed en de kapitaallasten daarvan worden geactualiseerd op de laatste stand.

f) Bijstelling stelpost afrekeningsverschillen op basis van prognose

De stelpost afrekeningsverschillen wordt periodiek beoordeeld. Op basis van de historie en recente prognoses wordt deze bijgeraamd.

g) Provinciefonds

De meicirculaire van het provinciefonds leverde een onverwacht nadeel op voor alle provincies door de trap-op-trap-af systematiek met de rijksuitgaven.

h) Rente

Actualisering van het verwachte renteresultaat.

i) Stelpost indexeringen

De stelpost indexeringen was in 2016 niet helemaal voldoende om alle indexeringen op te vangen. Hierdoor moest een klein bedrag worden bijgeraamd.

j) Vrijval reserve

Door administratief technische oorzaken is er bij de actualisatie van de jaarschijf 2015 in de zomernota te veel gecorrigeerd. Daardoor kan dit bedrag nu vrijvallen.

k) Diverse kleinere en administratieve bijstellingen

In deze post zijn diverse kleinere en administratieve wijzigingen samengevat.

4. Voordracht

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mw. mr. G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 70

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 25 augustus 2015;

besluiten:

1. De begroting 2016 en meerjarenraming 2017 – 2019 vast te stellen, bestaande uit de programmabegroting en de financiële begroting;
2. De in de begroting opgenomen totale lasten en baten per programma, de mutaties in de reserves en de investeringskredieten vast te stellen;

Haarlem, 9 november 2015

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, wnd. statengriffier